

Stadsledningsförvaltningen
Annika Ewe

Överförmyndarnämnden

Riktlinjer för arvode och ersättning till gode män, förvaltare och förmyndare

Förslag till beslut

Riktlinjer för arvode och ersättningar antas. Riktlinjerna ska gälla från den 1 april 2017.

Följande nya arvodesnivåer och kostnadsersättningar föreslås bland annat antas:

Arvodet för uppdrag som god man för ensamkommande barn ska från och med den 1 april 2017 vara 3 % av prisbasbeloppet (pbb) per månad (eller 36 % av prisbasbeloppet per helår) till och med det datum uppehållstillstånd beviljas. Därefter ska arvode utgå med 2 % av prisbasbeloppet per månad (eller 24 % av prisbasbeloppet per helår).

Gode män för ensamkommande barn ska från och med den 1 april 2017 varje halvår lämna in en redogörelse över uppdraget. Redovisningsperioderna kommer att vara den 1 april till och med den 30 september och den 1 oktober till och med den 31 mars.

Schablonkostnadsersättning till särskild förordnad vårdnadshavare och förordnade förmyndare ska från och med den 1 april 2017 utgå med 1 % av prisbasbeloppet.

Ärendet

Uppdraget som god man för ensamkommande barn och uppdragets karaktär har förändrats under i vart fall det senaste året som gått. Asylperioden var tidigare ca tre till fem månader medan den numera kan uppgå till längre än ett år. Det krävdes tidigare mer arbete under en kortare period. När asylperioden nu är längre utförs i regel inte lika stora insatser varje månad.

I Sveriges kommuners och landstings (SKL) cirkulär 7:74 om förslag till ersättningsregler framgår att ett skäligt arvode till god man för ensamkommande barn bör uppgå till ca 200 kr/timme. Ett schablonarvode under asylperioden med 3 % av pbb per månad (motsvarar 36 % av pbb per år) och 2 % av pbb per månad (24 % av pbb per år) efter barnet har fått uppehållstillstånd är i linje med dessa rekommenderade ersättningsregler.

För närvarande utövar överförmyndarnämnden tillsyn genom att kvartalsvis begära in redogörelser från de gode männen. En anledning till den kortare redovisningsperioden var att uppdraget var tänkt att vara endast en kortare period. Migrationsverkets långa handläggningstider har som en följd inneburit att uppdragen blivit längre än vad som tidigare var syftet.

Redovisningsperioden föreslås justeras för att bättre stämma överens med uppdragets längd och karaktär. Bedömningen är att tillsyn vid två tillfällen per år är tillräcklig för att överförmyndarnämnden ska kunna leva upp till sina åtaganden.

För närvarande utgår schablonkostnadsersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare och förordnade förmyndare med 2 % av pbb. Eftersom överförmyndarens tillsyn endast avser förmyndarskapsdelen bedöms schablonkostnadsersättningen vara för hög. En sänkning till 1 % av pbb är en mer skälig ersättning för kostnader uppdraget.

Bakgrund

En god man för ensamkommande barn har rätt till ett skäligt arvode för sitt uppdrag och rätt till ersättning för kostnader som har varit skäligen påkallade för uppdragets fullgörande. Detta framgår av 12 § lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn och 12 kap 16 § föräldrabalken. Vid bedömningen av vad som bör anses såsom skäligt bör beaktas att en god man för ensamkommande barn i vårdnadshavares och förmyndares ställe ansvarar för barnets personliga förhållanden och sköter dess angelägenheter. Hänsyn bör även tas till att uppdraget – liksom andra uppdrag som förordnade ställföreträdare – präglas av ett betydande mått av ideellt arbete (SOU 2004: 112 s 830). Det är överförmyndarnämnden som avgör hur arvoderingen ska ske efter kommunernas lokala förhållanden. Vid fastställande av arvode till god man har en kommun som utgår från en schablonersättning därför alltid rätt att pröva om schablonen svarar mot ett skäligt arvode för den gode mannens ersättningsgilla arbetsinsatser.

Arvode till gode män för ensamkommande barn utgår för närvarande med 5 % av pbb per månad (eller 60 % av pbb per år) under asylperioden plus tre månader efter beslut om uppehållstillstånd. Därefter utgår arvodet med 20 % av pbb per år (eller 1,67 % av pbb per månad). Det schabloninserade arvodet avser såväl arbetstid som restid.

Om det finns särskilda skäl kan överförmyndarnämnden besluta om avvikelser från schablonarvodet, till exempel om uppdraget varit särskilt komplicerat eller om ingen större insats krävas från god man.

Hittills har överförmyndarnämnden haft möjlighet att återsöka medel hos Migrationsverket för faktiska utlägg för arvoden och kostnader för asylperioden och en månad efter uppehållstillstånd. Regeringen har i promemorian från den

21 juni 2016 *Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga* föreslagit ändringar av ersättningarna för kommunens mottagande av flyktingar. Istället kommer schabloner att utbetalas till kommunen som helhet.

Bedömning

Förändring av arvodet

Eftersom handläggningstiderna för asylärenden på Migrationsverket har ökat markant det senaste året har också uppdraget som god man för ensamkommande barn förändrats och blivit längre. Från att ha varit relativt korta och intensiva uppdrag har de mer börjat likna andra typer av ställföreträdarskap. Som exempel är de gode männens besöksfrekvens hos barnet i de flesta uppdraget snarare en till två tillfällen per månad än ett tillfälle per vecka.

Det finns en tydlig skillnad mellan ordinarie ställföreträdaruppdrag och uppdrag som god man för ensamkommande barn. Ordinarie godmansuppdrag innebär i högre utsträckning ekonomiska och i viss mån juridiska uppgifter medan uppdraget som god man för ensamkommande barn i hög utsträckning innebär myndighetskontakter. Uppdragets karaktär och intensitet för den gode mannen för ensamkommande förändras också under uppdragets gång. I början av uppdraget uppstår fler tidskrävande uppgifter, såsom etablering av kontakt med barnet samt med statliga och kommunala myndigheter. Därefter övergår uppdraget oftast i en lugnare fas fram tills eventuellt uppehållstillstånd ges då intensiteten ökar igen.

Ett "normalarvode" för ordinarie ställföreträdaruppdrag uppgår till 12 % av pbb per år för att förvalta egendom och bevaka rätt samt 12 % av pbb per år för att sörja för huvudmannens person, sammanlagt ca 24 % av pbb per år. Förvaltaruppdragen ligger ofta något högre. Arvodet för god man för ensamkommande barn uppgår under asylperioden i dag till 60 % av pbb per år. Arvodet är baserat på att godmanskapets tanke var att bestå under en kortare tid fram till dess beslut om eventuellt uppehållstillstånd gavs och därefter att ställföreträdarskapet skulle ersättas med en särskilt förordnad vårdnadshavare. Eftersom tiden och uppdragets karaktär har förändrats bedömer överförmyndarnämnden att ett arvode motsvarande 60 % av pbb per år är för högt, särskilt om det sätts i förhållande till ett ordinarie ställföreträdarskap. En arvodesnivå under asylperioden om 3 % av pbb (36 % av pbb per år) motsvarar en mer rimlig nivå i förhållande till det arbete som utförs och står i bättre proportion till arvoden för ordinarie ställföreträdaruppdrag.

Efter eventuellt beslut om uppehållstillstånd föreslås arvodet höjas något till 2 % av pbb per månad (motsvarande 24 % av pbb per år).

Diskussioner om vad som anses som skäligt arvode för gode män för ensamkommande barn sker i Göteborgsregionen och runt om i landet. Ett flertal kommuner har redan fattat beslut om en arvodessänkning till gode männen för ensamkommande barn.

Det finns idag en mycket god tillgång på gode män för ensamkommande barn. Oaktat en arvodessänkning bedöms det inte finnas några svårigheter att rekrytera eller att behålla de gode männen.

Ändring av redovisningsperioderna

För närvarande utövar överförmyndarnämnden tillsyn genom att kvartalsvis begära in redogörelser från ställföreträdarna. De korta redovisningsperioderna var en konsekvens av att

uppgiftens ursprungligen var tänkt att bestå under kortare period. Migrationsverkets långa handläggningstider har medfört att uppgiften som god man har blivit längre än som var syftet.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår överförmyndarnämnden att redovisningsperioderna justeras för att bättre stämma överens med uppgiftens längd och karaktär. Bedömningen är att tillsyn vid två tillfällen per år är tillräcklig för att överförmyndarnämnden ska kunna leva upp till sitt krav på en god tillsyn. Granskningen är dessutom mycket tidskrävande, vilket innebär att det skulle innebära en god effektivisering för verksamheten med en granskning vid två tillfällen per år istället för fyra.

Redovisningsperioderna föreslås vara från den 1 april till och med den 30 september och från den 1 oktober till och med den 31 mars.

Schablonkostnadsersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare/förordnad förmyndare

För närvarande utgår schablonkostnadsersättning till särskilt förordnad vårdnadshavare och förordnade förmyndare med 2 % av pbb per år. Eftersom överförmyndarens tillsyn endast avser förmyndarskapsdelen bedöms schablonkostnadsersättningen vara för hög. En sänkning till 1 % av pbb är en mer skälig ersättning för kostnader uppgiften härrörande till den del som avser förmyndarskapet.

Ekonomi

Förslaget innebär en minskning av kostnader. I regeringens förslag *Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga* kommer Migrationsverket inte längre att ersätta för faktiska utlägg för arvoden och kostnader utan istället kommer schabloner att betalas ut till kommunen som helhet. De nya ersättningsnivåerna kommer dock inte att motsvara de föreslagna schablonerna.

Beslutsunderlag

Arvodesriktlinjer att tillämpa från och med den 1 april 2017

Annika Ewe
Enhetschef